

**UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT**

Subdomeniul: DREPT PRIVAT

REZUMAT AL TEZEI DE DOCTORAT

**„Către un model de reglementare a drepturilor și obligațiilor sportivului
în dreptul românesc”**

**Coordonator științific,
Prof. univ. dr. Claudia-Ana MOARCĂȘ**

Doctorand: Florentina Camelia MEDEI

**București
2020
Cuprins**

Abrevieri

Argumentum

CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE:

- 1.1. De la gloria și decăderea lui Miltiades la „maratonul” Jocurilor Olimpice moderne
- 1.2. Olimpiadele lui Zappa
- 1.3. Fenomenul sportiv internațional
- 1.4. Discobolul lui Miron

CAPITOLUL II. CONCEPTUL DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

- 2.1. Educație fizică și sport, de la realitate socială la disciplină științifică
- 2.2. Scurtă incursiune în istoria legislației educației fizice și sportului din România
- 2.3. Ordinea juridică sportivă

CAPITOLUL III. DREPTUL LA MUNCĂ, DREPT FUNDAMENTAL AL OMULUI:

- 3.1. Dreptul la muncă prioritate a Organizației Națiunilor Unite (O.N.U.), a Organizației Internaționale a Muncii (O.I.M.), a Consiliului Europei și a Uniunii Europene (U.E.)
- 3.2. Instituții și organisme competente în domeniul sportului
- 3.3. Delimitarea conceptuală a sportivului „amator” de cel „profesionist”

CAPITOLUL IV. STATUTUL DE LUCRĂTOR AL SPORTIVULUI PROFESIONIST ÎN DREPTUL UNIUNII EUROPENE:

- 4.1. Scurtă incursiune în politica U.E. în domeniul sportului
- 4.2. Statutul de lucrător al sportivului profesionist
- 4.3. Drepturile de securitate socială ale sportivilor profesioniști în legislația Uniunii Europene

CAPITOLUL V. STATUTUL JURIDIC AL SPORTIVULUI ÎN LEGISLAȚIA FRANCEZĂ:

- 5.1. Considerații generale
- 5.2. Reglementarea statutului juridic al sportivului profesionist

CAPITOLUL VI. STATUTUL JURIDIC AL SPORTIVULUI ÎN LEGISLAȚIA ROMÂNEASCĂ:

- 6.1. Regimul juridic al sportivului profesionist în România
- 6.2. Analiza principalelor instrumente juridice care reglementează raporturile juridice dintre sportivii profesioniști și structurile sportive

6.3. Regimul fiscal al sportivului profesionist în România

6.4. Drepturile de securitate socială ale sportivilor profesioniști în legislația românească

CAPITOLUL VII. RĂSPUNDEREA JURIDICĂ ÎN DOMENIUL SPORTULUI:

7.1. Răspunderea civilă

7.2. Răspunderea penală

7.3. Răspunderea administrativă

7.4. Răspunderea disciplinară

CAPITOLUL VII. ÎN LOC DE ÎNCHEIERE. PROPUNERI DE LEGE FERENDA

BIBLIOGRAFIE

ANEXĂ-Conceptia integratoare a educației fizice și sportului în România.

Cuvinte cheie: educație fizică, sport, drept, ordine juridică sportivă, drept la muncă, lucrător, sportiv amator, sportiv profesionist, sport de masă, sport de performanță, sport de înaltă performanță, drepturi, obligații, securitate socială, răspundere juridică, contract, statut juridic al sportivului.

ARGUMENTUM

Alegerea temei, motivație

Ideea inedită de a îmi propune prezenta cercetare științifică, ținând cont de pregătirea și formarea mea în domeniul sportului, aparține doamnei prof. univ. dr. Claudia-Ana Moarcăș.

Demersul științific, în ansamblul său, este rodul unei munci asidue și oneste, este esența sufletului și a experienței mele, a acumulărilor dobândite în cei peste 20 de ani de muncă juridică și a celor peste 35 de ani de activitate sportivă, în diferite ipostaze, de la sportiv, la antrenor, jurist, organizator și moderator de evenimente sportive și juridice și, nu în ultimul rând, de activ și responsabil spectator.

Potrivit art.6 litera (e) și art.165 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (T.F.U.E.), sportul a devenit o prioritate în politica Uniunii Europene, astfel încât este necesară stabilirea unui model de reglementare a drepturilor și obligațiilor sportivului.

Mai mult decât atât, în contextul situației epidemiologice internaționale determinată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, evoluția viitoare a umanității este pusă sub semnul incertitudinii.

Pandemia Covid-19 a surprins, total, întreaga lume, aspect care va avea consecințe de anvergură, în toate domeniile, inclusiv în sport. Este greu de anticipat ceea ce va urma, fiind doar presupuse premise ale unei provocări dificile, globale, unice, fără precedent.

Singura certitudine o reprezintă faptul că sportul se confruntă cu o situație excepțională, cu circumstanțe dificile. Lumea sportului mondial trebuie să dea dovadă de solidaritate, altruism, responsabilitate, sacrificiu, flexibilitate.

Educația fizică și sportul se numără printre instrumentele primordiale în această luptă cu un inamic invizibil; sănătatea publică este prioritatea acestui moment, a acestei crize neîntâlnite până acum, fiind responsabilitatea fiecăruia dintre noi.

Ulterior momentului COVID-19, viitorul trebuie modelat diferit, cu obiective, strategii, priorități noi. Educația fizică și sportul fac parte din toate acestea datorită valorilor pe care le dezvoltă și le presupun: respect, unitate, pace, solidaritate; pe termen lung, acestea pot avea o contribuție importantă în construcția noii ordini mondiale:

a. Impactul social: educația fizică și sportul au un rol mult mai important acum pentru menținerea stării de sănătate a populației, aspect susținut și de Organizația Mondială a Sănătății; criza

actuală va genera numeroase conflicte sociale, economice, politice, iar prin sport, „uneori, cu respect, curaj și politețe se pot rezolva tensiuni care nu au fost rezolvate timp de multe decenii [...]”¹.

b. Impactul economic: cu siguranță, în această lume nouă post-corna virus, criza economică va avea consecințe devastatoare asupra umanității, pe termen lung. Sportul a fost și va fi un angajator important, el generând, în Europa, 2% din PIB .

În funcție de valori, tradiții, culturi, obiceiuri, fiecare societate trebuie să se replieze pe situația actuală, să acționeze strategic, conform noilor repere sociale, culturale, economice; în plus, excelența umană, expertiza, patriotismul, creativitatea, solidaritatea, spiritul de sacrificiu, dorința de reușită și, nu în ultimul rând, cooperarea, vor face diferența, inclusiv în domeniul sportului.

Guvernul fiecărui stat trebuie să gândească reorganizarea și re poziționarea sportului pe plan național, pentru ca, împreună, la nivel internațional, prin cooperare să se definească noua linie directoare a acestuia.

Sportul trebuie regândit, adaptat, încurajat, sprijinit, nicidecum înlăturat sau minimalizat; stabilirea unui nou tip de management, a unor priorități, a unei noi abordări a acestuia, poate reprezenta unul dintre instrumentele importante folosite pentru salvarea valorilor umanității, în acest moment.

c. Impactul politic: lumea post-corona virus va avea nevoie și de sport; ieșirea din criză se poate face doar apelând la trăsături de caracter bine definite, pozitive, dovedite, de-a lungul timpului și în anumite condiții, precum: solidaritate, echilibru, respect, cooperare, unitate.

În acest moment de haos, când sufletele și mintea tuturor au fost împietrite de necunoscut, de teamă, de durerea pierderii concrete sau ipotetice a celor dragi, de distanțarea fizică, când normalitatea anterioară a fost suspendată în timp și spațiu, educația fizică și sportul au devenit o necesitate evidentă, iar lipsa acestora, recunoscută sau nu, a fost conștientizată. Fără educație fizică și sport nu putem fi decât săraci moral, bolnavi fizic, fără perspectivele unei contribuții plene și corecte la edificarea unei societăți sănătoase.

SCOPUL prezentului demers științific constă în stabilirea modelului de reglementare a drepturilor și obligațiilor sportivului în dreptul românesc, respectiv definirea și descrierea conținutului regulilor ce alcătuiesc statutul juridic al sportivului în România, în scopul elaborării unor propuneri *de lege ferenda*, care să sprijine legiuitorului național.

OBIECTIVELE prezentei cercetări pot fi sintetizate astfel: analiza conceptelor de „educație fizică” și „sport”; delimitarea termenului sportiv „profesionist” de cel „amator”; abordarea sportului

¹ Ghering, S, articolul „Românul Marius Vizer a reușit ce n-au reușit decenii de-a rândul Gorbaciov, Obama, Merkel sau Shimon Peres!”, publicat în ziarul Fanatic.ro.

privit ca prioritate în politicile U.E.; evidențierea statutului de lucrător al sportivului profesionist, raportat la drepturile lucrătorului pe teritoriul statelor membre U.E., precum și prin prisma beneficiilor sistemului asigurărilor sociale de sănătate din U.E.; prezentarea statutului juridic al sportivului profesionist în legislația franceză; analizarea statutului juridic al sportivului profesionist în dreptul românesc; prezentarea unor *propuneri de lege ferenda*.

Prin esența sa, dreptul presupune o evoluție a societății, care include diferite instituții, termeni, definiții, principii universale, care conduc la înțelegerea corectă a acesteia, metodologia juridică² conferindu-ne metodele de cercetare științifică.

IPOTEZA DE LUCRU: în prezenta cercetare am plecat de la presupunerea că studiul actelor normative naționale, europene și internaționale de specialitate ar putea conduce la elaborarea unui model de reglementare a drepturilor și obligațiilor sportivului în dreptul românesc și a unor propuneri de *lege ferenda*.

Pentru atingerea scopului și obiectivelor enunțate, am folosit următoarele **METODE³ DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ A FENOMENULUI JURIDIC:**

a. **METODA ISTORICĂ:** „apelând la istorie, dreptul își află condițiile ce-i pot descifra ascendența; cunoscând formele suprapuse de drept, istoria își procură statornice modalități de atestare documentară”⁴. Mai mult decât atât, „metoda istorică prezintă faptele nu în așezarea lor spațială ori în înlănțuirea lor logică, ci în succesiunea cu care ele s-au dispus în timp, în ordinea în care ele au fost cucerite pas cu pas de inteligența omenească”⁵. Pentru o abordare multilaterală, exhaustivă și obiectivă a temei, s-au impus realizarea unei scurte incursiuni în politica U.E. în domeniul sportului, precum și parcurgerea evoluției și dezvoltării istoriei legislației educației fizice și sportului din România.

b. Utilizată cu precădere în cercetarea dreptului și în strânsă legătură cu metoda istorică, „**METODA LOGICĂ** expune lucrurile în ordinea în care ele se înfățișează percepțiilor și rațiunii noastre, iar fenomenele în raporturile lor cauzale; ea impune și convinge prin puterea observațiunii juste, uneori prin verificarea experimentală, întotdeauna prin înlănțuirea sistematică a demonstrațiilor ei”⁶. Metoda logică este deosebit de importantă pentru fenomenul juridic în ansamblul său, întrucât logica se aplică definițiilor, clasificărilor, sistematizărilor, interpretării

² Potrivit profesorilor Radu Motica și Gheorghe Mihai „metodologia privește principiile care orientează cunoașterea științifică, operațiile, procedeele, tehnicile acestei cunoașteri. Prin consecință, metodologia juridică se referă la principiile cunoașterii științifice a fenomenului social al dreptului, la operațiile, procedeele, tehnicile acestei cunoașteri”. Pentru detalii a se vedea Motica, R, Mihai, Ghe, Teoria generală a dreptului, Ed. All Beck, București, 2001, p.24.

³ Din punct de vedere formal, metoda este „instrumentul epistemologic care permite cunoașterea științifică, este demersul adaptat reprezentării și analizării obiectului cunoașterii”. Pentru detalii a se vedea Curs-Metodologia juridică, Universitatea din București.

⁴ Popa, N, „Teoria generală a dreptului, București”, 1992, p.19.

⁵ Kirițescu, C, Palestrica. „Istoria educației fizice din toate timpurile și la toate popoarele”, Casa Școalelor-București, 1943.

⁶Ibidem.

normelor juridice etc. În contextul dat, am utilizat, ca metode generale de cercetare, analiza și sinteza. Astfel, am analizat enunțurile normative, cât și elementele constructive de argumentare juridică, utilizând principiile logicii formale. De asemenea, am sintetizat punctul de vedere al mai multor autori, specialiști în drept și sport, expunând propriile judecăți de valoare întemeiate pe argumente pertinente. Totodată, am definit noțiuni legale, am efectuat sistematizarea elementelor structurale ale unei instituții sau concepte ale acestora, cum ar fi: sportiv amator și profesionist, accident de muncă etc.

c. „**METODA COMPARATIVĂ** are, de asemenea, o importanță majoră, ea furnizând informații prețioase în legătură cu reglementările cuprinse în alte sisteme de drept sau în documente juridice internaționale”⁷. În prezentul demers științific, am utilizat metoda comparativă raportat la etalonul privind organizarea educației fizice și sportului în Europa, cu privire specială asupra legislației franceze.

d. În scopul colectării și interpretării datelor informative privind cunoașterea și efectele Legii educației fizice și sportului nr.69/2000, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare Legea sportului), am utilizat **METODA SOCIOLOGICĂ**; punctul de plecare al cercetării l-a constituit **CHESTIONARUL**.

În prezenta lucrare, s-a impus și analiza unor documente juridice, biografice, jurnalistice.

De asemenea, un rol important l-au avut și punctele de vedere ale unor instituții publice cu privire la interpretarea, soluționarea unor aspecte componente ale temei: Inspectoratul Teritorial de Muncă, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Casa de Asigurări de Sănătate București, Institutul Național de Cercetare pentru Sport.

Totodată, au fost colectate, prelucrate, interpretate informațiile dobândite cu ocazia participării la conferințe, forum-uri, antrenamentele sportivilor de performanță, la campionate naționale, europene sau mondiale din diferite discipline sportive, în România și străinătate, întâlniri profesionale.

Documentarea Națională: fondul de cărți și publicații periodice al Bibliotecii Facultății de Drept-Universitatea din București, al Bibliotecii Centrale Universitare, al Institutului Național de Statistică, al Bibliotecii Academiei Române, al Bibliotecii Naționale a României, au constituit o bogată sursă pentru documentare.

Documentarea Internațională:

a. Prin **Proiectul european „Susținerea excelenței în cercetarea științifică doctorală interdisciplinară în domeniile economic, medical și al științelor sociale”**, derulat de Academia de Studii Economice din București în parteneriat cu Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol

⁷ Popa, N, „Teoria generală a dreptului, București”, 1992, p.20.

Davila” București, Universitatea din București și Universitatea „Valahia” din Târgoviște, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Contract POSDRU/187/1.5/S/155463, în perioada 28 Septembrie-11 Noiembrie 2015, am beneficiat de o mobilitate internațională, în cadrul Universității „Liberă Universita Maria Ss. Asunta” (L.U.M.S.A.), Roma, Italia, unde am studiat „Statutul juridic al sportivului în Dreptul Italian”. Astfel, am avut acces la o bogată bibliografie de specialitate în cadrul bibliotecii Universității „LUMSA”, cea a „Università degli Studi di Roma-Foro Italico”, precum și „Scuola dello sport”-Comitato Olimpico Nazionale Italiano (Comitetul Olimpic Național Italian).

Informații valoroase pentru prezenta cercetare doctorală am dobândit, în cadrul aceluiași proiect, și prin participarea la cursul de „Management sportiv” și studiul cărților de specialitate în cadrul „Bibliotecii Apostolice Vatican”.

b. **Stagiul „Erasmus+” efectuat în cadrul „Universității Paris 1 Pantheon Sorbonne”**, Paris, Franța, mi-a permis analiza „Statutului juridic al sportivului în dreptul francez” și a sistemului juridic sportiv din Franța, prin participarea la cursuri și seminarii de dreptul sportului, conferințe, workshopuri, prin studiul efectuat în cadrul bibliotecilor „Paris 1 Pantheon Sorbonne”, U.N.E.S.C.O., Biblioteca Națională a Franței „François Mitterand”, care dețin un fond de carte de specialitate impresionant.

Prezentul demers științific este o continuare, firească, a Rapoartelor de cercetare doctorală elaborate și susținute pe parcursul studiilor doctorale:

Primul Raport de cercetare doctorală, intitulat «Impactul „Acordului cadru privind cerințele minime ale contractelor standard ale jucătorilor în domeniul fotbalului profesionist, în Uniunea Europeană și în restul teritoriului UEFA”», a fost elaborat în perioada 2014/2015 și susținut în septembrie 2015.

Al doilea Raport de cercetare doctorală, „Statutul juridic al sportivului în dreptul european”, a fost elaborat în perioada 2015/2016 și susținut în septembrie 2016.

Al treilea Raport de cercetare doctorală, „Statut juridic al sportivului în dreptul românesc”, a fost realizat sub forma unui ghid practic pentru toți cei implicați în domeniul sportului, având în vedere legislația națională în vigoare până la data de 31.05.2017;

Totodată, acceptarea acestui demers științific a reprezentat, în același timp, asumarea deliberată a faptului că un statut juridic al sportivului nu reprezintă un singur act normativ, ci este rezultatul unui studiu multilateral, complex, cu efecte pe termen lung.

Mai mult decât atât, în concepția noastră, un statut juridic se construiește „plecând din interior spre exterior”, cunoscând realitățile și trăirile sportivului, antrenorului, chiar și ale iubitorilor de sport, fiind un cunoscător al dreptului și al ordinii juridice sportive.

Tema, în ansamblul său, este de maximă **importanță și actualitate** întrucât sportul, prin valențele sale multiple, reprezintă o prioritate națională care trebuie tratată ca atare de orice societate modernă.

Originalitatea și noutatea cercetării sunt relevate de modul de structurare a temei, de faptul că atât în literatura de specialitate națională, cât și în cea europeană, subiectul, în ansamblul său, nu a făcut obiectul unei cercetări amănunțite.

Încadrarea temei în preocupările internaționale, naționale, regionale ale activității de cercetare. La nivel internațional există preocupări multiple și constante, începute cu mult timp în urmă, în ceea ce privește domeniul sportiv și chiar dreptul sportului.

Deși interesul pentru dreptul sportului este foarte mare în România, la data efectuării cercetării doctorale am constatat că preocuparea pentru cercetarea științifică și elaborarea unor acte normative coerente, adaptate nevoilor sociale, este incipientă și timidă.

Prezenta teză nu tratează „dimensiunea economică a sportului” (statistică sportivă, finanțarea durabilă, legea antitrust, ajutorul de stat, dreptul media și dreptul de proprietate proprietate intelectuală), ci vizează rolul social al sportului (sănătate și participare, incluziune socială, educație și antrenament, dubla carieră a sportivilor” etc), precum și organizarea sportului (libera circulație a sportivilor).

Structura tezei

Lucrarea este structurată în șapte capitole, echilibrate din punct de vedere al subiectelor abordate și al cronologiei logice, din concluzii și propuneri *de lege ferenda* și o anexă intitulată „Concepția integratoare a educației fizice și sportului în România”.

Pentru analiza multilaterală și exhaustivă a fenomenului sport, s-au impus câteva „**Considerații introductive**” care dau titlul și formează obiectul **primului capitol**, conceput ca un preambul al prezentului demers științific și structurat în patru părți:

-subcapitolul 1.1. „De la gloria și decăderea lui Miltiades la „maratonul” Jocurilor Olimpice moderne”:

Pentru că „Antichitatea este aristocrația istoriei”⁸ și, totodată, o etapă fundamentală pentru viitorul oricărei societăți, nu putem să începem cercetarea fără a evoca parcursul sportului de la forma

⁸ Alexandre Dumas.

sa incipientă la Jocurile Olimpice moderne, care au contribuit la dezvoltarea a ceea ce în prezent numim „ordinea juridică sportivă”.

-subcapitolul 1.2. „Olimpiadele lui Zappa”:

Deși, în mod indubitabil, Pierre de Coubertin rămâne părintele Jocurilor Olimpice moderne, este surprinzător faptul că istoria olimpismului nu face referire, în aceeași măsură, și la Evanghelie Zappa, cel care a finanțat, susținut și organizat primele jocuri olimpice moderne, în Grecia, în anii 1859, 1870, 1875, 1889.

„Astfel, „ideea relansării Jocurilor este atribuită, corect, lui W.P. Brookes și lui E. Zappa, inspirați de poetul grec Panayotis Soutsos, cu mult înainte de nașterea lui Pierre de Coubertin”⁹.

-subcapitolul 1.3. „Fenomenul sportiv internațional”.

Întrucât fenomenul sportiv internațional este marcat de activitatea desfășurată de către Pierre de Coubertin, subcapitolul fenomenul sportiv internațional este dedicat activității „filozofului, poetului, istoricului, sociologului, pedagogului, omului de cultură, umanistului, educatorului preocupat de sănătatea corpului și a spiritului”¹⁰, Pierre de Coubertin.

-subcapitolul 1.4. „ Discobolul lui Miron”.

În strânsă legătură cu Jocurile Olimpice, prin numitorul său comun, sportul, se află cultura greacă, ce a avut un impact covârșitor asupra societății omenești; artiștii greci au realizat opere fabuloase care au dăinuit de-a lungul timpului și care au evidențiat specificul fiecărei civilizații. În acest subcapitol am evidențiat impactul sportului asupra culturii Greciei antice, precum și una dintre cele mai importante valori transmise prin sport: empatia.

În lungul drum „către un model de reglementare a drepturilor și obligațiilor sportivului în dreptul românesc”, **conceptul de educație fizică și sport (Capitolul II)** reprezintă fundamentul construcției juridice.

În subcapitolul 2.1. „Educație fizică și sport, de la realitate socială la disciplină științifică” am realizat analiza etimologică a cuvântului, „sport”, precum și elementele de teoria educației fizice și sportului, respectiv deosebirile fundamentale între cele două concepte, prin raportare la următoarele criterii: obiective specifice, categoriile de persoane cărora se adresează activitățile, principalele mijloace de realizare, unitățile unde se desfășoară pregătirea subiecților etc. Analiza celor două concepte-educația fizică și sportul a evidențiat, totodată, și faptul că acestea se aseamănă și se deosebesc, dar, în egală măsură se întrepătrund teoretic și practic.

⁹ Alexandrescu, Horia, „Centenarul olimpismului românesc”, Editura Vivaldi, București 2014, p.222.

¹⁰ Serandour, Henri, membru CIO, apud „Le manifest Olympique”.

Esența acestui capitol constă în faptul că potrivit teoriei educației fizice și sportului¹¹, raportat la randamentul implicat, în domeniul sportului există mai multe eșaloane (niveluri) ale practicării. Așadar, sportul poate fi de masă, de performanță și de înaltă performanță, iar sportivii care practică ultimele două eșaloane pot fi amatori și profesioniști.

În opinia noastră, nu există sport profesionist, ci numai sportivi profesioniști sau amatori.

De-a lungul timpului, educația fizică a urmat „un traseu” interesant în România, contribuind „cum este firesc, la procesul general de dezvoltare a culturii românești” ; „într-un înțeles mai larg, cultura include și sportul, iar un sport rațional nu înlătură posibilitatea culturii” .

Sportul de astăzi s-a grefat pe educație fizică, inițial, sub forma gimnasticii, pentru ca, apoi, aceasta să se dezvolte într-o formă de sine stătătoare, specifică fiecărei discipline sportive.

Pentru a înțelege conceptele de „educație fizică” și „sport” în România, am parcurs evoluția și dezvoltarea acestora, de la forma neorganizată, primitivă, până la cea organizată, materializată în acte normative.

Un model de reglementare a drepturilor și obligațiilor sportivului în dreptul românesc nu poate fi conturat, dezvoltat, transpus concret și adecvat societății actuale, în măsura în care nu înțelegem, în maniera cea mai corectă, evoluția educației fizice și a fenomenului sport.

În subcapitolul **2.2. „Scurtă incursiune în istoria legislației educației fizice și sportului din România”**, am consemnat, pe scurt, cronologic, unele dintre cele mai importante evenimente legate de educația fizică și sportul din România.

În **subcapitolul 2.3** am prezentat interacțiunea dreptului cu mișcarea sportivă, în urma căreia ia naștere „**Ordinea juridică sportivă**”.

În **Capitolul III** am tratat „**Dreptul la muncă, drept fundamental al omului**”, în considerarea faptului că sportivii profesioniști sunt lucrători, iar drepturile acestora sunt drepturi ale omului care implică protecție juridică și respectarea acestora.

În **Capitolul IV** am dezvoltat „**Statutul de lucrător al sportivului profesionist în dreptul Uniunii Europene**”.

Conștientizarea rolului social, economic, cultural al sportului în societate, a potențialului uriaș al acestuia pentru realizarea obiectivelor UE, a determinat abordarea diferită a acestuia de către instituțiile unionale și includerea pe lista priorităților și politicilor U.E. și, mai mult decât atât, în Tratatul de la Lisabona.

¹¹ Pentru detalii a se vedea Șiclovan, I, Teoria educației fizice și sportului, Ed.a-II-a revăzută și adăugită, 1972, Editura Stadion, p.73.

Întrucât prezentul demers științific are ca obiectiv definirea și descrierea conținutului regulilor ce alcătuiesc statutul sportivului în dreptul U.E., în **subcapitolul 4.1** am realizat o „**Scurtă incursiune în politica Uniunii Europene în domeniul sportului**”, iar în **subcapitolul 4.2**, prin jurisprudența relevantă a C.J.U.E, am demonstrat „**Statutul de lucrător al sportivului profesionist**”.

Calitatea de „lucrător” conferită de Curtea de Justiție a Uniunii Europene sportivului profesionist ne-a determinat să abordăm în prezentul demers științific și cadrul general al securității sociale a acestuia și să ne aplecăm asupra studiului aprofundat al aspectelor privind „**Drepturile de securitate socială ale sportivilor profesioniști în dreptul Uniunii Europene**” (**subcapitolul 4.3**):

-„**Drepturile sportivilor profesioniști astfel cum decurg din Regulamentele UE privind securitatea socială**” (**4.3.1**),

-„**Drepturile sportivilor profesioniști astfel cum decurg din Directiva 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere**” (**4.3.2**).

„A studia o instituțiune fără a o studia istoricește în trecut, fără a o studia în comparație cu instituțiuni similare din alte țări, este a ne reduce la un studiu care poate să aibă oarecare însemnătate practică, dar care nu formează mintea adevăratului jurist”¹².

În acest context, s-a impus, în **Capitolul V**, și studiul „**Statutului juridic al sportivului în legislația franceză**” cu atât mai mult cu cât, pe de-o parte, „aproape în întregime legislațiunea noastră [...] este făcută după legislațiunile străine. Se cunoaște influența formidabilă pe care a exercitat-o asupra spiritului juriștilor noștri legislațiunea și doctrina franceză [...]”¹³, iar pe de altă parte, Franța reprezintă, din punct de vedere al educației fizice și sportului, un etalon, la nivel internațional.

În **Capitolul V** am realizat o „radiografie” a „**Statutului juridic al sportivului în legislația românească**”, plecând de la „**Regimul juridic al sportivului în România**” (**subcapitolul 6.1**), analizând „**principalele instrumente juridice care reglementează raporturile juridice dintre sportivul profesionist și structurile sportive**” (**subcapitolul 6.2**): convenția civilă, contractul individual de muncă, contractul de activitate sportivă.

Multitudinea de instrumente juridice permise, de-a lungul timpului, de legiuitor pentru reglementarea raporturilor juridice existente între sportivul profesionist și structurile sportive, a

¹² Djuvara, M., „Teoria generală a dreptului-Enciclopedia juridică”, vol.I, Ed.Librăriei Socec&Co.S.A., Buc., 1930, p.261.

¹³ Idem, p.262.

generat diferite interpretări ale acestora și a creat confuzii și în ceea ce privește regimul fiscal¹⁴ al sportivului profesionist.

Deoarece numeroase contestații la executare au fost înregistrate pe rolul instanțelor judecătorești, având ca obiect anularea unor acte de executare, a titlurilor executorii fiscale și suspendarea executării silite pentru debite constând în taxe, impozite, contribuții sociale obligatorii, datorate de persoane care realizează venituri din activități independente, în calitate de sportivi profesioniști, în **subcapitolul 6.3** am subliniat **„Regimul fiscal al sportivului profesionist”**.

În sportul de performanță riscul de accidentare există permanent: sportivul poate suferi, în mod subit și independent de voința sa, accidente ce determină vătămări corporale. Urmărirea, constantă, a evoluției stării de sănătate a sportivului, efectuarea unor controale medicale periodice, descoperirea, timpurie, și tratarea diverselor afecțiuni, boli, recuperarea, corespunzătoare în urma accidentărilor suferite, preîntâmpină limitarea sau încetarea activității sportive și chiar moartea subită pe teren.

Întrucât sintagma „asigurarea medicală de sănătate în caz de accidente” folosită în Legea sportului este improprie, am considerat imperios necesară prezentarea **„Beneficiilor sistemului de asigurări sociale de sănătate din România pentru sportivii profesioniști” (6.4.1)**, astfel cum acestea sunt reglementate prin Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru a clarifica aspectele legate de drepturile de securitate socială ale sportivilor de performanță, am abordat, alături de contribuția de asigurări sociale de sănătate, și asigurările voluntare de sănătate, asigurările private de sănătate, asigurările de accidente sportive, precum și cele privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale **(6.4.2. „Alte asigurări de sănătate pentru sportivii profesioniști”)**.

Fiind parte integrantă a asistenței medicale a sportivilor de performanță, am prezentat și **„Asistența medico-sportivă” (6.4.3.)** în complexurile sportive naționale, precum și în cantonamentele loturilor naționale și olimpice și asistența medicală la bazele sportive în timpul desfășurării antrenamentelor și competițiilor.

Tipurile de concedii medicale și indemnizații de asigurări sociale de sănătate la care au dreptul sportivii profesioniști asigurați pentru concedii medicale și indemnizații de asigurări sociale de sănătate, în sistemul de asigurări de sănătate, pe perioada în care au domiciliul sau reședința în

¹⁴ A se vedea Menanteau, Simon, „Fiscalité : réductions d'impôts sous conditions”, JS 2016, n°163, p.21; Mondou, Julien, „À la une - Tribunal arbitral du sport-Affaire Pechstein: le Tribunal fédéral allemand rend sa décision”, JS 2016, n°166, p.8; Moreuil, Mathieu, „La vente des droits sportifs à l'épreuve du droit communautaire”, JS 2015, n°159, p.33.

România¹⁵, au fost prezentate la pct **6.4.4. „Concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate pentru sportivii profesioniști”**.

În prezentul demers științific am abordat și problematica **„accidentele de muncă și bolile profesionale în domeniul sportului (6.4.5.)”** întrucât, pe de-o parte, corpusul de acte normative europene și naționale aferente domeniului are ca scop „instituirea de măsuri privind promovarea îmbunătățirii securității și sănătății în muncă a lucrătorilor”¹⁶, iar pe de altă parte, structura sportivă are obligația să respecte reglementările în vigoare și, totodată, pentru că la nivelul reglementărilor U.E. sportivul profesionist este calificat lucrător.

Parte a sistemului de asigurări sociale, „asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale” (6.4.6.) este obligatorie „pentru cei care utilizează forță de muncă angajată cu contract individual de muncă”¹⁷ și, totodată, reprezintă o manifestare concretă a respectării securității și sănătății în muncă atât de către angajator (structura sportivă), cât și de asigurat (sportivul de performanță).

Sportivul de performanță, asigurat, care suferă un accident de muncă/boală profesională, are dreptul la tratament medical corespunzător leziunilor și afecțiunilor cauzate în urma desfășurării activității sportive, precum și la servicii și produse pentru reabilitare medicală și recuperarea capacității de muncă¹⁸.

Contribuția de asigurări sociale face parte din categoria contribuțiilor sociale obligatorii, prevăzute de art.2 alin 2 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, în sarcina structurilor sportive, precum și a sportivilor de performanță.

În prezenta lucrarea abordăm și această categorie de contribuții (6.4.7. **„Dreptul la pensie al sportivului profesionist”**) întrucât cariera sportivă se desfășoară pe o durată determinată, iar la încheierea acestei etape sportivul de performanță trebuie să fie pregătit pentru asumarea noului rol, diferit de cel de sportiv de performanță.

Sportivul profesionist este lucrător, iar din perspectiva sistemului public de pensii acesta are obligația de a achita contribuția datorată bugetului asigurărilor sociale de stat.

Prezentul demers științific abordează și instituția „răspunderii în domeniul sportului”¹⁹ raportat, pe de-o parte la specificitatea acestuia, iar pe de altă parte, la faptul că regulile de joc sunt de

¹⁵ Art.1 alin.1 din OUG nr.158/2005.

¹⁶ Art.1 alin.1 din Lege nr. 319 din 14 iulie 2006 a securității și sănătății în muncă, cu modificările și completările ulterioare.

¹⁷ Art.3 alin.1 litera (a) din Legea nr.346/2002.

¹⁸ Cf. art.14 din Norme Metodologice de aplicare a Legii nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, cu modificările și completările ulterioare

¹⁹ A se vedea Albiges, C, Darmaisin, S., Sautel,O., „Responsabilité et Sport”, LexisNexis Litec.

esența sportului, aspect care, în egală măsură, presupune respectarea acestora și atragerea răspunderii celor vinovați²⁰ (**Capitolul VII. Răspunderea juridică în domeniul sportului**).

În domeniul sportului sunt incidente răspunderea civilă (7.1), penală (7.2), administrativă (7.3) și disciplinară (7.4).

Având ca punct de plecare statutul juridic al sportivului în dreptul U.E., potrivit căruia sportivul profesionist este considerat lucrător, și ca model Codul sportului francez, prin raportare la Legea sportului și la celelalte acte subsecvente și conexe, precum și la faptul că sportul din România se afla, de o lungă perioadă de timp în așteptarea unui moment prielnic pentru ieșirea din criză, **în Capitolul VIII „Propuneri de lege ferenda”** am înaintat unele propuneri care vizează sportivul de performanță/înalță performanță amator și profesionist (salariat și lucrător independent) și chiar modificarea unor articole din Legea sportului, precum și din alte acte normative care reglementează domeniul sportului.

În acest sens, am propus trei tipuri de contracte, care să reglementeze, distinct, raporturile juridice existente între entitatea sportivă (club sportiv, federația sportivă națională/internațională) și următoarele categorii de sportivi:

1. Contract individual de muncă aplicabil în domeniul sportului, pentru sportivul de performanță și înaltă performanță profesionist-salariat;

2. Contractul de activitate sportivă, pentru sportivul de performanță și înaltă performanță profesionist-lucrător independent;

3. Contractul de activitate sportivă special, pentru sportivul de performanță și înaltă performanță amator.

În **Anexă** am prezentat „*Concepția integratoare a educației fizice și sportului în România*”.

Drd. Florentina Camelia MEDEI

²⁰ A se vedea Cressin, Vincent, „Institutions-Responsabilité-Acceptation des risques: des contours fluctuants”, JS 2015, n°152, p.33; Dousset, Florent, „Contrat de travail et visite médicale préalable. Le sportif engagé par un club sous réserve qu'un examen médical confirme son aptitude au poste peut-il néanmoins commencer à travailler avant que cet examen n'ait eu lieu ? Réponse autour de l'analyse d'une récente jurisprudence”, Juris associations 2010, n°414, p.40; Feldman, Jean-Philippe, „Le « droit à l'information sportive » : un juste équilibre sur le point d'être rompu”, Recueil Dalloz 2013 p.34; Frigout, Jérôme, „La pratique du karaté permet-elle de créer du vivre ensemble ?”, JS 2016, n°162, p.30.